

Q3

**Osavuosisiraportti
tammi–syyskuu 2017**

2.11.2017

Sisältö

Yhteenveto	3
Vuoden 2017 kolmas vuosineljännes lyhyesti	5
Liiketoiminta-alueet	6
If-konserni.....	6
Topdanmark.....	9
Osakkuusyhtiö Nordea Bank AB.....	10
Mandatum Life.....	12
Omistusyhteisö.....	14
Muut tapahtumat	15
Topdanmarkin käsittely Sammon tytäryhtiönä.....	15
Konsernirakenteen muutos.....	15
Muutos konsernijohdossa.....	15
Henkilöstö.....	16
Palkitseminen.....	16
Osakkeet ja osakepääoma.....	17
Yhteistilin osakkeet.....	17
Sisäiset osingot.....	17
Luottoluokitukset.....	18
Vakavaraisuus.....	18
Velkarahoitus.....	19
Tulevaisuuden näkymät	20
Näkymät loppuvuodelle 2017.....	20
Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä.....	20
Taulukot	22
Konsernin taloudellinen kehitys.....	22
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	23
Konsernin laaja tuloslaskelma kvartaaleittain.....	25
Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS.....	26
Konsernitase, IFRS.....	27
Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS.....	28
Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS.....	29
Liitetiedot.....	30
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	30
Laaja tuloslaskelma segmenteittäin 1.1.-30.9.2017.....	31
Laaja tuloslaskelma segmenteittäin 1.1.-30.9.2016.....	32
Tase segmenteittäin 30.9.2017.....	33
Tase segmenteittäin 31.12.2016.....	34
Muut liitetiedot.....	35
1 Sijoitustoiminnan nettotuotot.....	35
2 Rahoitusvarat.....	38
3 Ifin tulosanalyysi.....	40
4 Sampo Oyj:n tuloslaskelma ja tase (FAS).....	41
5 Myytävänä olevat omaisuus- ja velkaerät.....	42
6 Yrityshankinnat.....	43

2.11.2017

Sampo-konsernin tulos tammi-syyskuulta 2017

Sampo-konsernin tulokseen tammi-syyskuulta 2017 vaikutti Topdanmarkia koskevan kirjanpitoikäntömuutoksen muutos, joka aiheutti 706 miljoonan euron suuruisen kertaluonteisen arvostusvoiton. Muutoksen aiheutti se, että Topdanmarkia käsitellään jatkossa osakkuusyhtiön sijaan tytäryhtiönä. Ilman tätä kerta-luonteista erää Sampo-konsernin tulos ennen veroja oli 1 340 miljoonaa euroa, osakekohtainen tulos 2,09 euroa ja oman pääoman tuotto (RoE) 13,8 prosenttia.

- Sampo-konsernin tulos ennen veroja tammi-syyskuussa 2017 oli kertaluonteinen erä mukaan laskien 2 046 miljoonaa euroa (1 343). Markkina-arvojen muutokset huomioiva konsernin laaja tulos nousi 1 972 miljoonaan euroon (1 212). Osakekohtainen tulos oli 3,35 euroa (2,11) ja markkina-arvoin laskettu osakekohtainen tulos oli 3,51 euroa (2,16). Konsernin oman pääoman tuotto oli 21,4 prosenttia (14,1) tammi-syyskuussa 2017. Osakekohtainen substanssi oli syyskuun 2017 lopussa 26,84 euroa (24,86).
- Segmentin If tulos ennen veroja oli 603 miljoonaa euroa (624). Yhdistetty kulusuhde oli 85,9 prosenttia (84,0) tammi-syyskuussa 2017. Tämä on paras Ifin koskaan saavuttama tammi-syyskuun yhdistetty kulusuhde, kun kertaluonteiset erät jätetään huomioimatta. Oman pääoman tuotto oli 24,6 prosenttia (22,3).
- Sammon osuus Topdanmarkin tuloksesta tammi-syyskuussa 2017 oli 90 miljoonaa euroa (35). Lisäksi Sammon Topdanmark-omistuksen kirjanpitoarvon ja 30.9.2017 mukaisen käyvän arvon 706 miljoonan euron suuruinen erotus on huomioitu tulosvaikutteisesti.
- Osakkuusyhtiö Nordean tammi-syyskuun 2017 nettotuloksesta kirjattiin Sammolle 491 miljoonaa euroa (546). Oman pääoman tuotto oli 10,1 prosenttia (11,7). Nordea-konsernin Basel III -säännösten mukaan laskettu ydinvakavaraisuussuhde (CET1) oli 19,2 prosenttia (18,4). Nordean tulososuus on sisällytetty Omistusyhteisö-segmenttiin.
- Mandatum Lifen tulos ennen veroja nousi 180 miljoonaan euroon (157). Oman pääoman tuotto oli 15,6 prosenttia (18,0).

Avainluvut

Milj. €	1-9/2017	1-9/2016	Muutos-%	7-9/2017	7-9/2016	Muutos-%
Tulos ennen veroja **)	2 046	1 343	52	1 181	450	162
If	603	624	-3	202	207	-2
Topdanmark	796	35	-	744	17	-
Osakkuusyhtiö Nordea	491	546	-10	169	182	-7
Mandatum	180	157	15	64	53	20
Omistusyhteisö (pl. Nordea)	-27	-19	-40	0	-9	-
Tilikauden tulos	1 875	1 179	59	1 122	396	183
			Muutos			Muutos
Tulos/osake, euroa **)	3,35	2,11	1,24	2,01	0,71	1,30
Tulos/osake markkina-arvoin, euroa	3,51	2,16	1,35	2,04	1,08	0,96
Substanssi/osake, euroa *)	26,84	24,86	1,98	-	-	-
Keskim. henkilöstömäärä (FTE)	9 418	6 769	2 649	-	-	-
Konsernin vakavaraisuussuhde, % *)	156	154	2	-	-	-
Oman pääoman tuotto, % **)	21,4	14,1	7,3	-	-	-

*) Vertailuajankohta on 31.12.2016.

**) Ilman Topdanmarkin tytäryhtiöksi muuttumisesta johtuvaa kertaluonteista erää Sampo-konsernin tulos ennen veroja oli 1 340 miljoonaa euroa, osakekohtainen tulos 2,09 euroa ja oman pääoman tuotto 13,8 prosenttia. Kolmannen neljänneksen tulos ennen veroja oli 475 miljoonaa euroa ja osakekohtainen tulos oli 0,74 euroa.

Osavuositarkastuksen tiedot eivät ole tilintarkastettuja. Tuloslaskelmaeriä vertaillaan viime vuoden vastaavan ajankohdan lukuihin. Tase-erien vertailuajankohtana on vuoden 2016 lopun tilanne, jollei toisin ole ilmoitettu.

Osavuosisiraportissa käytetyt vaihtokurssit

	1-9/2017	1-6/2017	1-3/2017	1-12/2016	1-9/2016
EURSEK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	9,5833	9,5968	9,5063	9,4698	9,3739
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	9,6490	9,6398	9,5322	9,5525	9,6210
DKKSEK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	1,2885	1,2904	1,2785	1,2718	1,2586
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	1,2965	1,2963	1,2816	1,2849	1,2912
NOKSEK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	1,0376	1,0456	1,0575	1,0192	0,9998
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	1,0251	1,0072	1,0397	1,0513	1,0706
EURDKK					
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,4373				
Tase (raportointikauden päätöspäivänä)	7,4423				

Vuoden 2017 kolmas vuosineljännes lyhyesti

Sampo-konsernin vuoden 2017 kolmannen neljänneksen tulos ennen veroja oli ilman Topdanmarkiin liittyvän kirjanpidollisen muutoksen tuomaa 706 miljoonan euron tulosvaikutteista poikkeuserää 475 miljoonaa euroa ja osakekohtainen tulos oli 0,74 euroa.

Poikkeuserä mukaan lukien Sampo-konsernin vuoden 2017 kolmannen neljänneksen tulos ennen veroja oli 1 181 miljoonaa euroa (450). Osakekohtainen tulos oli 2,01 euroa (0,71). Osakekohtainen tulos markkina-arvoin nousi 2,04 euroon (1,08). Osakekohtainen substanssi nousi kolmannella neljänneksellä 1,24 euroa 26,84 euroon.

Ifin yhdistetty kulusuhde oli kolmannella vuosineljänneksellä 84,8 prosenttia (84,6). Tulos ennen veroja oli 202 miljoonaa euroa (207).

Topdanmarkin heinä-syyskuun 2017 tuloksesta kirjattiin Sammon tulokseen 37 miljoonaa euroa (17). Lisäksi hankintahinnan ja 30.9.2017 mukaisen käyvän arvon 706 miljoonan euron suuruinen erotus huomioitiin tuloksessa.

Nordean kolmannen vuosineljänneksen 2017 nettotuloksesta kirjattiin Sammon tulokseen 169 miljoonaa euroa (182).

Mandatum Lifen tulos ennen veroja nousi 64 miljoonaan euroon (53). Maksutulo kasvoi 207 miljoonaan euroon vuodentakaisesta 177 miljoonasta eurosta.

Sampo Oyj ilmoitti kolmannella vuosineljänneksellä 2017 sijoittavansa Saxo Bank Groupiin 265 miljoonaa euroa ja Nets A/S:siin 230 miljoonaa euroa. Molemmat yhtiöt sijaitsevat Tanskassa.

Liiketoiminta-alueet

If-konserni

If on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuutus konserni, joka toimii myös kaikissa Baltian maissa. Vahinkovakuutus konsernin emoyhtiö If Skadeförsäkring Holding AB (publ):in pääkonttori on Ruotsissa. Tytäryhtiöidensä ja sivukonttoriensa välityksellä If tarjoaa vakuutusratkaisuja ja -palveluja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Baltiassa. Ifin toiminnot jakautuvat neljään liiketoiminta-alueeseen: Henkilöasiakkaat, Yritysiasiakkaat, Suurasiakkaat ja Baltia.

Tulos

Milj. €	1-9/2017	1-9/2016	Muutos-%	7-9/2017	7-9/2016	Muutos-%
Vakuutusmaksutulo, netto	3 463	3 409	2	881	851	4
Sijoitustoiminnan nettotuotot	173	120	45	46	40	17
Liiketoiminnan muut tuotot	20	20	-2	7	7	-2
Korvauskulut	-2 068	-1 990	4	-689	-678	2
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-242	-198	22	205	229	-10
Henkilöstökulut	-406	-381	6	-135	-132	2
Liiketoiminnan muut kulut	-323	-352	-8	-105	-112	-6
Rahoituskulut	-16	-9	72	-8	-3	176
Osuus osakkuusyritysten voitoista/ tappioista	0	6	-	-	5	-
Tulos ennen veroja	603	624	-3	202	207	-2
Avainluvut			Muutos			Muutos
Yhdistetty kulusuhde, %*	85,9	84,0	1,9	84,8	84,6	0,2
Riskisuhde, %	64,2	62,0	2,2	63,5	62,8	0,7
Toimintakulusuhde, %	21,8	22,1	-0,3	21,3	21,8	-0,5
Liikekulusuhde, %	16,2	16,6	-0,4	15,9	16,3	-0,4
Oman pääoman tuotto, %	24,6	22,3	2,3	-	-	-
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	6 342	6 170	172	-	-	-

If-konsernin tammi-syyskuun 2017 tulos ennen veroja oli 603 miljoonaa euroa (624). Tuloslukuun ei sisälly Sampo-konsernin osuutta Topdanmarkin tuloksesta.

Yhdistetty kulusuhde oli 85,9 prosenttia (84,0) ja riskisuhde 64,2 prosenttia (62,0). Annuiteettien diskonttaamiseen Suomessa käytettävää korkoa alennettiin vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä 0,3 prosenttiyksikköä 1,2 prosenttiin. Tämä heikensi tammi-syyskuun 2017 yhdistettyä kulusuhdetta 2,2 prosenttiyksikköä. Vertailuajankohdan lukuun sisältyy poikkeuseränä Ruotsin liikennevakuutuksen vastuuvelan purku, joka paransi tammi-syyskuun 2016 yhdistettyä kulusuhdetta 2,3 prosenttiyksikköä.

Aiempina tilikausina sattuneisiin vahinkoihin varattua korvausvastuuta purettiin vuoden 2017 tammi-syyskuussa 68 miljoonaa euroa (100). Oman pääoman tuotto nousi 24,6 prosenttiin (22,3) ja käyvän arvon rahasto oli syyskuun 2017 lopussa 590 miljoonaa euroa (484). Vakuutustekninen tulos oli 463 miljoonaa euroa (514). Vakuutusliikkeen tuotto (vakuutusteknisen tuloksen suhde omalla vastuulla oleviin vakuutusmaksutuottoihin) aleni 14,5 prosenttiin (16,1).

	Yhdistetty kulusuhde, %			Riskisuhde, %		
	1-9/2017	1-9/2016	Muutos	1-9/2017	1-9/2016	Muutos
Henkilöasiakkaat	84,1	82,8	1,3	62,5	60,8	1,7
Yritysiasiakkaat	88,9	86,0	2,9	66,4	63,4	3,0
Suurasiakkaat	90,6	87,6	3,0	69,5	65,5	4,0
Baltia	89,3	90,3	-1,0	61,0	61,8	-0,8
Ruotsi	85,4	80,0	5,4	65,6	59,5	6,1
Norja	78,5	86,4	-7,9	56,1	63,7	-7,6
Suomi	93,0	83,4	9,6	71,2	61,4	9,8
Tanska	97,4	94,3	3,1	69,9	67,4	2,5

	Yhdistetty kulusuhde, %			Riskisuhde, %		
	7-9/2017	7-9/2016	Muutos	7-9/2017	7-9/2016	Muutos
Henkilöasiakkaat	84,6	85,8	-1,2	63,9	64,2	-0,3
Yritysiasiakkaat	79,2	82,6	-3,4	56,8	60,0	-3,2
Suurasiakkaat	101,5	84,1	17,4	81,5	62,4	19,1
Baltia	88,5	89,8	-1,3	60,0	61,6	-1,6
Ruotsi	83,1	87,1	-4,0	63,7	66,3	-2,6
Norja	82,1	82,9	-0,8	60,4	60,5	-0,1
Suomi	83,5	80,3	3,2	61,9	59,3	2,6
Tanska	102,4	93,4	9,0	77,9	66,9	11,0

Suurvahingoista maksettiin korvauskuluja 48 miljoonaa euroa ennakoitua enemmän tammi-syyskuussa 2017 ja 31 miljoonaa euroa yli odotusten heinä-syyskuussa 2017. Yritysiasiakkaiden suurvahinkokehitys oli 51 miljoonaa euroa odotettua huonompi ja Suurasiakkaiden 3 miljoonaa euroa odotettua parempi. Norja ja Ruotsi kärsivät suurvahingoista eniten. Ensimmäisellä neljänneksellä 2017 toteutettu annuiteettien diskonttaamiseen Suomessa käytettävän koron alennus heikensi Suomen maakohtaista tulosta ja samalla myös kaikkien liiketoiminta-alueiden tulosta Baltiaa lukuun ottamatta. Tammi-syyskuun 2017 yhdistetty kulusuhde kasvoi Suomessa tämän seurauksena 9,9 prosenttiyksikköä. Ruotsin liikennevakuutuksen vastuuvelan purku paransi vertailuajankohtana sekä Ruotsin maakohtaista tulosta että Henkilö- ja Suurasiakasliiketoimintojen tulosta.

Ruotsissa annuiteettien diskonttaamiseen käytetty korko laski -0,14 prosenttiin (-0,03), ja tämä heikensi tammi-syyskuun 2017 tulosta 7 miljoonalla eurolla.

Bruttovakuutusmaksutulo kasvoi 3 621 miljoonaan euroon (3 565) tammi-syyskuussa 2017. Valuuttakurssimuutokset huomioon ottaen maksutulo kasvoi 1,5 prosenttia. Kaikkien liiketoiminta-alueiden maksutulo kasvoi ja kasvua tuli kaikilta muilta markkinoilta paitsi Suomesta.

Toimintakulusuhde parani 21,8 prosenttiin (22,1) ja liikekulusuhde 16,2 prosenttiin (16,6).

lfin sijoitusomaisuuden arvo oli 30.9.2017 yhteensä 12,4 miljardia euroa (12,2).

Tästä 80 prosenttia (79) oli sijoitettuna korkoinstrumentteihin, 7 prosenttia (8) rahamarkkinainstrumentteihin ja 12 prosenttia (13) osakkeisiin. Sijoitustoiminnan nettotuotot nousivat 170 miljoonaan euroon (123). Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 2,8 prosenttia (2,4) tammi-syyskuussa 2017. Korkosijoitusten duraatio oli 1,4 vuotta (1,4) ja keskimääräinen maturiteetti 2,7 vuotta (2,8). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) oli syyskuun 2017 lopussa 1,5 prosenttia (1,6).

lfin vakavaraisuusasemaa on kuvattu Vakavaraisuus-osiossa.

Topdanmark

Topdanmark on Tanskan toiseksi suurin vahinkovakuutusyhtiö ja kuudenneksi suurin henkivakuutusyhtiö. Yhtiöllä on vahinkovakuuttamisessa 17 prosentin markkinaosuus. Yhtiö keskittyy henkilöasiakkaiden, maatalouden ja pk-yritysten vakuuttamiseen, ja sillä on noin 600 000 asiakasta. Yhtiö käsittelee vuosittain noin 300 000 korvaushakemusta. Henkivakuutuksissa Topdanmarkilla on 9 prosentin markkinaosuus Tanskassa.

Sampo käsittelee taloudellisessa raportoinnissaan Topdanmarkia 30.9.2017 alkaen tytäryhtiönä IFRS-sääntöjen mukaisesti (lisätietoja saatavilla Topdanmarkin käsittely Sammon tytäryhtiönä -osiossa).

Sammon osuus Topdanmarkin tammi-syyskuun 2017 tuloksesta oli 90 miljoonaa euroa (35). Lisäksi Sammon Topdanmark-omistuksen kirjanpitoarvon ja 30.9.2017 mukaisen käyvän arvon 706 miljoonan euron suuruinen erotus huomioidaan tuloksessa.

Osakkuusyhtiö Nordea Bank AB

Nordea on Pohjoismaiden suurin pankki ja markkina-arvolla mitattuna yksi Euroopan 10 suurimmasta finanssipalveluyrityksestä. Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta, 31 500 työntekijää ja konttoreita 600 toimipaikassa. Nordean osake noteerataan Nasdaqin pörsseissä Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa. Nordeaa on käsitelty Sammon konserni-tilinpäätöksessä osakkuusyhtiönä, ja segmenttiraportoinnissa osuus sen tuloksesta sisältyy Omistusyhteisö-segmenttiin.

Tulos

Milj. €	1-9/2017	1-9/2016	Muutos-%	7-9/2017	7-9/2016	Muutos-%
Rahoituskate	3 557	3 518	1	1 185	1 178	1
Liiketoiminnan tuotot	7 241	7 317	-1	2 373	2 466	-4
Tulos ennen luottotappioita	3 500	3 750	-7	1 169	1 283	-9
Luottotappiot, netto	-298	-373	-20	-79	-135	-41
Liikevoitto	3 202	3 377	-5	1 090	1 148	-5
Osakekohtainen tulos, laimennus-vaikutuksen jälkeen, euroa	0,60	0,62		0,21	0,22	
Oman pääoman tuotto, %	10,1	11,7		10,5	11,6	

Sampo Oyj omisti 860 440 497 Nordean osaketta 30.9.2017, mikä vastaa 21,2 prosentin omistusosuutta. Yhdestä osakkeesta maksettu hinta oli keskimäärin 6,46 euroa, ja Sammon konsernitiilinpäätöksessä käytettävä kirjanpitoarvo oli 8,71 euroa osakkeelta. Nordean osakkeen päätöskurssi oli syyskuun 2017 lopussa 11,44 euroa.

Seuraava teksti perustuu Nordean 26.10.2017 julkaisemaan tulostiedotteeseen tammi-syyskuulta 2017.

Kasvu jatkui Nordean kotimarkkinoilla geopoliittisten riskien ja talouden epätasapainojen lisääntymisestä huolimatta. Yritysasiakkaille suunnattujen neuvontapalvelujen kysyntä ei ole piristynyt kesän jälkeen kuten yleensä, mutta luotto- ja talletusmarginaalit pysyivät vakaina. Kulukehitys oli suunnitelmien mukaista ja luottojen laatu parani odotetusti.

Liiketoiminnan tuotot ilman kertaluonteisia eriä kasvoivat edellisvuodesta prosentin sekä paikallisissa valuutoissa että euroissa laskettuna. Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä pieneni prosentin sekä paikallisissa valuutoissa että euroissa laskettuna.

Rahoituskate parani edellisvuodesta prosentin sekä paikallisissa valuutoissa että euroissa laskettuna. Keskimääräiset luotonannon volyymit pienenivät prosentin edellisvuoden tammi-syyskuusta paikallisissa valuutoissa laskettuna. Talletusvolyymit sen sijaan kasvoivat 2 prosenttia.

Nettomääräiset palkkiotuotot kasvoivat edellisvuodesta 7 prosenttia sekä paikallisissa valuutoissa että euroissa laskettuna.

Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä laski 9 prosenttia paikallisissa valuutoissa laskettuna (10 prosenttia euroissa laskettuna).

Kulut ilman kertaluonteisia eriä kasvoivat edellisvuodesta 5 prosenttia sekä paikallisissa valuutoissa että euroissa laskettuna. Kuluja kertyi 3 741 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 5 prosenttia paikallisissa valuutoissa laskettuna ilman kertaluonteisia eriä.

Luottojen laatu parani edelleen. Nettomääräiset luottotappiot pienenivät 298 miljoonaan euroon. Niiden osuus luotonannosta oli 0,12 prosenttia (0,15 prosenttia vuoden 2016 tammi-syyskuussa). Nordea odottaa, että nettomääräisten luottotappioiden osuus luotonannosta on seuraavina neljänneksinä alle 0,16 prosenttia, joka on pitkän aikavälin keskiarvo.

Tulos ilman kertaluonteisia eriä laski 4 prosenttia sekä paikallisissa valuutoissa että euroissa laskettuna ja oli 2 419 miljoonaa euroa.

Valuuttakurssimuutokset eivät vaikuttaneet tuottoihin ja kuluihin mutta pienensivät luotto- ja talletusvolyymejä prosentin, kun lukuja verrataan vuoden 2016 tammi-syyskuun lukuihin.

Nordea-konsernin Basel III -säännösten mukaan laskettu ydinvakavaraisuussuhde (CET1) oli vuoden 2017 kolmannen neljänneksen lopussa 19,2 prosenttia eli sama kuin edellisneljänneksen lopussa. Riskipainotetut erät pienenivät 1,4 miljardia euroa. Tärkeimmät riskipainotettuja eriä pienentäneet tekijät olivat luottojen parantunut laatu ja yrityksille annettujen luottojen supistuneet volyymit. Käyttöön otetun PD/ADF-vaatimuksen vaikutus oli lievästi päinvastainen. Pääomapuskuri on nyt 1,80 prosenttiyksikköä, eli se on nyt kaikkien aikojen korkeimmalla tasolla. Se ylittää Nordean oman tavoitteen, joka on 0,50–1,50 prosenttiyksikköä.

Nordea ilmoitti torstaina 26.10.2017, että konsernin muutosohjelma etenee seuraavaan vaiheeseen. Tähän mennessä on investoitu tekniikkaan sekä compliance- ja riskienhallintatoimintoihin. Investoinnit alkavat tuottaa tulosta, ja siksi Nordean mukaan nyt on aika käynnistää muutosohjelman seuraava vaihe, jossa voidaan muuttaa konsernin kulurakennetta ja tehostaa toimintaa. Voidakseen varmistaa kilpailukykynsä pitkällä aikavälillä Nordea aikoo vähentää henkilöstön ja konsulttien määrää vähintään 6 000:lla. Konsulttien osuus tästä on noin 2 000 henkilöä.

Lisätietoja Nordea Bank AB:stä ja sen vuoden 2017 tammi-syyskuun tuloksesta on saatavilla osoitteessa www.nordea.com.

Mandatum Life

Mandatum Life -konserni koostuu Sampo Oyj:n sataprosenttisesti omistamasta tytäryhtiöstä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiöstä ja sen viidestä tytäryhtiöstä. Emoyhtiö Mandatum Life on vastuussa myynnistä ja kaikista vakuutusyhtiölain määrittämistä toiminnoista. Tytäryhtiöt ovat Mandatum Life Palvelut Oy, Mandatum Life Sijoituspalvelut Oy, Mandatum Life Fund Management S.A., Innova Palvelut Oy sekä Mandatum Life Insurance Baltic SE. Baltian tytäryhtiö muuttuu 1.12.2017 alkaen Mandatum Lifen sivukonttoriksi.

Tulos

Milj. €	1-9/2017	1-9/2016	Muutos-%	7-9/2017	7-9/2016	Muutos-%
Vakuutusmaksutulo, netto	630	669	-6	207	177	17
Sijoitustoiminnan nettotuotot	646	361	79	127	279	-54
Muut tuotot	8	11	-28	3	4	-24
Korvauskulut	-741	-775	-4	-189	-214	-12
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	-274	-18	1 446	-56	-164	-66
Henkilöstökulut	-36	-34	6	-11	-12	-9
Muut kulut	-45	-51	-12	-16	-16	-2
Rahoituskulut	-7	-5	29	-2	-2	10
Tulos ennen veroja	180	157	15	64	53	20
Avainluvut			Muutos			Muutos
Liikekustannussuhde, %	98,4	101,8	-3,4	-	-	-
Oman pääoman tuotto, %	15,6	18,0	-2,4	-	-	-
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	526	543	-17	-	-	-

Mandatum Lifen tulos ennen veroja tammi-syyskuulta 2017 oli 180 miljoonaa euroa (157). Markkina-arvojen muutokset huomioiva laaja tulos verojen jälkeen oli 163 miljoonaa euroa (193). Oman pääoman tuotto oli 15,6 prosenttia (18,0). Käyvän arvon rahasto kasvoi syyskuun 2017 loppuun tultaessa 617 miljoonaan euroon (596). Sijoitusomaisuuden nettotuotot olivat 310 miljoonaa euroa (224) ilman sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä tuottoja. Sijoitussidonnaisten vakuutusten tuotot olivat 335 miljoonaa euroa (135).

Mandatum Life -konsernin vastuovelka 30.9.2017 oli 11,5 miljardia euroa (11,3). Laskuperustekorkoisen vastuuvelan määrä aleni vuoden 2017 tammi-syyskuussa 4,6 miljardiin euroon (4,8). Vakuutusmaksut, joiden laskuperustekorot ovat korkeita (4,5 ja 3,5 prosenttia), pienenevät vuoden 2017 tammi-syyskuussa 170 miljoonaa euroa 2,7 miljardiin euroon. Sijoitussidonnainen vastuuelka kasvoi 6,9 miljardiin euroon (6,4) ja sijoitussidonnaista vastuuelkaa oli 60 prosenttia (56) koko vastuuvelasta.

Mandatum Life on vahvistanut vastuuelkaansa alhaisen korkotason vuoksi kokonaisuudessaan 325 miljoonalla eurolla (273). Lukuun ei sisälly eriytettyyn kantaan liittyviä eriä. Diskonttokoroissa ei tapahtunut muutoksia kolmannella vuosineljänneksellä 2017. Tästä johtuen vastuuelasta

purkautui 33 miljoonaa euroa. Vuosien 2017, 2018 ja 2019 diskonttokorko on 0,25 prosenttia ja vuodelle 2020 puolestaan 1,00 prosenttia. Eriytetyn ryhmäeläkevakuutuskannan laskuperustekorko on 0,50 prosenttia.

Syyskuun 2017 lopussa Mandatum Life -konsernin sijoitusomaisuus oli markkina-arvoin 6,3 miljardia euroa (6,6), kun jätetään huomioimatta sijoitussidonnaisen vastuuvelan katteena olevat 6,9 miljardin euron (6,5) suuruiset varat.

Mandatum Lifen alkuperäisen laskuperustekorkoisen vastuuvelan katteena oleva sijoitusomaisuus oli 30.9.2017 markkina-arvoin 5,2 miljardia euroa (5,4). Tästä 45 prosenttia (41) oli sijoitettu korkoinstrumentteihin, 12 prosenttia (14) rahamarkkinoille, 30 prosenttia (30) osakkeisiin ja 13 prosenttia (15) muihin instrumentteihin. Sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin tammi - syyskuussa 2017 oli 5,7 prosenttia (5,1). Syyskuun 2017 lopussa korkosijoitusten duraatio oli 2,1 vuotta (1,9) ja keskimääräinen maturiteetti 2,3 vuotta (2,3). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla (running yield) ilman valuuttariskin suojauskustannusta oli syyskuun 2017 lopussa 2,8 prosenttia (3,1).

Eriytetyn kannan katteena olevien sijoitusten arvo oli 1,1 miljardia euroa (1,2), josta 75 prosenttia (75) oli sijoitettu korkoinstrumentteihin, 9 prosenttia (10) rahamarkkinoille, 9 prosenttia (8) osakkeisiin ja 7 prosenttia (7) muihin instrumentteihin. Eriytetyn kannan sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin tammi - syyskuussa 2017 oli 1,8 prosenttia (3,6). Syyskuun 2017 lopussa korkosijoitusten duraatio oli 2,6 vuotta (2,4) ja keskimääräinen maturiteetti 3,4 vuotta (3,5). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla (running yield) ilman valuuttariskin suojauskustannusta oli syyskuun 2017 lopussa 2,1 prosenttia (1,8).

Kustannusliikkeen tulos oli 21 miljoonaa euroa (17) ja riskiliikkeen tulos 21 miljoonaa euroa (15).

Mandatum Life -konsernin omalla vastuulla oleva maksutulo oli vuoden 2017 tammi-syyskuussa 630 miljoonaa euroa (669).

Mandatum Lifen vakavaraisuusasemaa on kuvattu Vakavaraisuus-osiossa.

Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö ilmoitti 27.10.2016 käyttävänsä oikeuttaan myydä Danske Bank Oyj:n Suomen palveluverkoston kautta myydyin vakuutuskantansa Danske Bankille tai sen osoittamalle taholle. Siirrettävän vakuutuskannan arvonmääritys valmistui 19.6.2017 ja vakuutuskannan arvoksi 31.12.2016 määritettiin 334 miljoonaa euroa. Kannansiirron odotetaan tapahtuvan vuoden 2018 aikana. Myyntivoitosta tulee maksettavaksi Suomen verolainsäädännön mukainen vero. Kaupalla on positiivinen vaikutus Mandatum Lifen vakavaraisuuteen.

Omistusyhteisö

Sampo Oyj hallinnoi vahinko- ja henkivakuutustoimintaa harjoittavia tytäryhtiöitään. Lisäksi yhtiö omisti 30.9.2017 noin 21,2 prosenttia Pohjoismaiden suurimman pankin Nordean osakepääomasta. Tämän ohella Sampo omisti syyskuun 2017 lopussa 46,7 prosenttia tanskalaisen vahinkovakuutusyhtiö Topdanmarkin osakkeista ja 49,1 prosenttia yhtiön osakkeisiin liittyvistä äänistä. Nordea on Sampo Oyj:n osakkuusyhtiö. Topdanmarkia käsitellään Sampo Oyj:n tytäryhtiönä ja sen tulososuus raportoidaan omana segmenttinään 30.9.2017 alkaen.

Tulos						
Milj. €	1-9/2017	1-9/2016	Muutos-%	7-9/2017	7-9/2016	Muutos-%
Sijoitustoiminnan nettotuotot	12	-2	-	8	-5	-
Liiketoiminnan muut tuotot	13	12	11	5	4	14
Henkilöstökulut	-13	-10	33	-3	-4	-22
Liiketoiminnan muut kulut	-10	-10	3	-2	-3	-24
Rahoituskulut	-29	-9	215	-7	-1	1,058
Osuus osakkuusyritysten voitoista	491	546	-10	169	182	-7
Tulos ennen veroja	464	527	-12	169	173	-2
Avainluvut			Muutos			
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	59	56	3	-	-	-

Omistusyhteisö-segmentin tulos ennen veroja tammi-syyskuussa 2017 oli 464 miljoonaa (527), josta 491 miljoonaa euroa (546) tuli Nordean tammi-syyskuun 2017 tuloksesta Sammolle kirjattavasta osuudesta. Segmentin tulos ennen veroja ilman Nordean tulososuutta oli -27 miljoonaa euroa (-19).

Sampo Oyj:n Nordea-omistus on kirjattu taseeseen 7,5 miljardiin euroon. Omistusosuuden markkina-arvo 30.9.2017 oli 9,8 miljardia euroa eli 11,44 euroa osakkeelta. Lisäksi Sampo Oyj:n taseeseen sisältyi 3,4 miljardin euron (2,4) arvosta tytäryhtiöiden osakkeita.

Sampo Oyj ilmoitti kolmannella vuosineljänneksellä 2017 sijoittavansa Saxo Bank Groupiin 265 miljoonaa euroa ja Nets A/S:iin 230 miljoonaa euroa. Molemmat yhtiöt sijaitsevat Tanskassa. Kaupan toteutuessa Sampo Oyj omistaa 19,9 prosentin osuuden Saxo Bank Groupista.

Muut tapahtumat

Topdanmarkin käsittely Sammon tytäryhtiönä

Sampo-konserni on käsitellyt tanskalaista vakuutusyhtiötä Topdanmark A/S:ää toukokuusta 2011 alkaen osakkuusyhtiönään raportoiden omistusosuuttaan vastaavan tulososuuden vahinkovakuutussegmentissään. 30.9.2017 alkaen Topdanmarkia käsitellään Sampo-konsernin taloudellisissa raportoinnissa IFRS:n mukaisesti tytäryhtiönä.

Sampo on tähän asti raportoinut tuloslukunsa kolmelta segmentiltä: vahinkovakuutus (ml. Topdanmark), henkivakuutus ja omistusyhteisö (ml. Nordean tuloksesta Sammolle kirjattava osuus). Alkaessaan käsitellä Topdanmarkia tytäryhtiönä Sampo muuttaa raportointiaan ja julkistaa tuloslukunsa jatkossa neljältä segmentiltä: If, Topdanmark, Mandatum ja Omistusyhteisö (ml. Nordea).

Tässä tammi-syyskuun 2017 osavuosisiraportissa Topdanmarkin tase on yhdistetty kokonaisuudessaan Sampo-konsernin taseeseen. Sammon omistusosuutta vastaava osuus Topdanmarkin tuloksesta tammi-syyskuulta 2017 raportoidaan Topdanmark-segmentissä erillisenä rivinä (osuus osakkuusyhtiön voitosta/tappiosta). Lisäksi Sammon Topdanmark-omistuksen kirjanpitoarvon ja 30.9.2017 mukaisen käyvän arvon 706 miljoonan euron suuruinen erotus huomioidaan tuloksessa.

Topdanmarkin tuloslaskelmaerät raportoidaan 1.10.2017 alkaen Sampo-konsernin konsernitilinpäätöksen Topdanmark-segmentissä rivi riviltä. Sampo Oyj:n osuus Topdanmarkin hankintahinnasta asiakassuhteille allokoidusta osuudesta on 271 miljoonaa euroa. Tämä osuus tullaan poistamaan 10 vuoden aikana, mikä johtaa vuosineljänneksittäin noin 5 miljoonan euron poistoon verojen jälkeen.

Konsernirakenteen muutos

Tytäryhtiö If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:n (Suomi) muutos ruotsalaisen If Skadeförsäkring AB:n sivuliikkeeksi saatiin päätökseen asianmukaisten viranomaislupien saamisen jälkeen 2.10.2017.

Mandatum Lifen tytäryhtiö Mandatum Life Baltic SE sulautetaan toukokuussa 2017 julkistetun suunnitelman mukaisesti emoyhtiönsä 1.12.2017, josta alkaen Mandatum Lifen Viron, Latvian ja Liettuan toiminnot ovat Mandatum Lifen sivuliikkeitä.

Muutos konsernijohdossa

If Vahinkovakuutuksen Suomen-yhtiön toimitusjohtajana, Henkilöasiakkaat-liiketoiminnan Suomen Sales & Service -yksikön johtajana sekä Baltian-liiketoiminnan vetäjänä toiminut Timo Vuorinen on jättänyt operatiiviset tehtävänsä ja jää tämän seurauksena pois Sammon johtoryhmästä tästä päivästä alkaen. Muutos liittyy päätökseen sulauttaa If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (Suomi) ruotsalaiseen If Skadeförsäkring AB:hen. Vuorinen jatkaa Sampo-konsernin palveluksessa vuoden 2017 loppuun asti.

Henkilöstö

Sampo-konsernin henkilöstön kokonaismäärä osa-aikaiset työntekijät kokoaikaisiksi työntekijöiksi muuntaen oli syyskuun 2017 lopulla 9 436 henkeä, kun määrä oli vuoden 2016 lopulla 6 799 henkeä. Henkilöstömäärän merkittävä muutos johtuu Topdanmarkin käsittelystä tytäryhtiönä 30.9.2017 alkaen.

Ifissä työskenteli 30.9.2017 kaikkiaan 6 415 henkeä (6 226), Topdanmarkissa 2 439 henkeä ja Mandatum Lifessä 522 henkeä (554). Konsernin emoyhtiössä Sampo Oyj:ssä työskenteli 60 henkeä (57).

Tammi-syyskuussa 2017 henkilöstöstä 67 prosenttia (91) työskenteli Ifissä, 26 prosenttia Topdanmarkissa, 6 prosenttia (8) Mandatum Lifessä ja prosentti (1) emoyhtiö Sampo Oyj:ssä. Henkilöstöstä työskenteli maantieteellisesti jaotellen Tanskassa 32 prosenttia (8), Suomessa 24 prosenttia (32), Ruotsissa 20 prosenttia (27), Norjassa 14 prosenttia (20) sekä Baltiassa ja muissa maissa 9 prosenttia (12) henkilöstöstä.

Tammi-syyskuussa 2017 Sampo-konsernissa työskenteli keskimäärin 9 418 henkeä, kun vuotta aiemmin vastaava luku oli 6 769 henkeä.

Palkitseminen

Sampo Oyj:n hallitus päätti 14.9.2017 uuden pitkäaikaisen kannustinjärjestelmän 2017:1 käyttöön otosta. Järjestelmä on suunnattu Sampo-konsernin johdolle (Sammon konsernijohtaja mukaan lukien) sekä muille konsernin avainhenkilöille. Sammon hallituksen jäsenet eivät kuulu kannustinjärjestelmään. Kannustinjärjestelmä noudattaa Sampo-konsernin palkitsemisperiaatteita sekä asianomaisten Sampo-konserniin kuuluvien yhtiöiden palkitsemispolitiikkoja.

Kannustepalkkio perustuu Sampo Oyj:n A-osakkeen arvon kehitykseen, Ifin vakuutusliikkeen tuottoon, riskisopeutetun pääoman tuottoon ja myönnettyjen laskennallisten kannusteyksiköiden lukumäärään. Näille asetetut suoritus ehdot on esitetty kannustinjärjestelmä 2017:1:n ehdoissa, jotka ovat saatavilla osoitteessa www.sampo.com/kannustinehdot.

Kaikkien Sampo-konsernin palkitsemisperiaatteiden peruslähtökohta on, että Sampo-konsernin palkitsemisjärjestelmät eivät saa vaarantaa konsernin pitkän aikavälin taloudellista vakautta ja että niiden on noudatettava eettisiä periaatteita ja lainsäädännön vaatimuksia. Riskeihin reagoivat ja samanaikaisesti oikeudenmukaiset ja palkitsevat kompensatiomekanismit vahvistavat Sampo-konsernin kykyä tuottaa sidosryhmille ja osakkeenomistajille lisäarvoa.

Pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä suoritettiin tammi-syyskuussa 2017 maksuja sosiaalikulut mukaan lukien 19 miljoonalla eurolla (37). Voimassa olevien pitkäaikaisen kannustinjärjestelmien tulosvaikutus oli vuoden 2017 tammi-syyskuussa 22 miljoonaa euroa (8). Syyskuun 2017 lopussa Sampo-konserni oli varannut pitkäaikaisen kannustinjärjestelmien tuleviin maksuihin 25 miljoonaa euroa (15). Lyhytaikaisia kannustimia maksettiin sosiaalikulut mukaan lukien samana ajanjaksona 37 miljoonaa euroa (37).

Pitkäaikaisen kannustinjärjestelmien ehdot ovat nähtävillä osoitteessa www.sampo.com/kannustinehdot.

Osakkeet ja osakepääoma

Sampo Oyj:n osakkeiden kokonaismäärä oli syyskuun 2017 lopussa 560 000 000 osaketta, jotka jakaantuivat 558 800 000 A-sarjan sekä 1 200 000 B-sarjan osakkeeseen. Osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia on 564 800 000 kappaletta. Kullakin A-osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni ja B-osakkeella viisi ääntä.

Yhtiökokous myönsi 27.4.2017 hallitukselle valtuudet hankkia Sammon omia A-sarjan osakkeita enintään 50 000 000 kappaletta. Sampo Oyj ei ostanut omia osakkeitaan tammi-syyskuussa 2017 eikä sillä tai sen tytäryhtiöillä ollut myöskään hallussaan Sammon A-osakkeita syyskuun 2017 lopussa.

Sampo Oyj ei vastaanottanut vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä ilmoituksia suurimpien osakkeenomistajien omistusmuutoksista. Raportointikauden päätyttyä Sampo Oyj vastaanotti 3 Arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaista ilmoitusta, jotka liittyvät BlackRock, Inc:in (USA veronro 32-0174421) ja sen rahastojen suoraan tai välillisesti rahoitusvälineiden kautta omistamiin Sammon A-osakkeisiin tai niihin liittyviin äänioikeuksiin. 16.10.2017 vastaanotetun, viimeisimmän ilmoituksen mukaan BlackRockin omistusosuus oli laskenut alle viiteen prosenttiin osakkeista ja niihin liittyvistä äänistä.

Liputusilmoitusten yksityiskohdat ovat saatavilla osoitteessa www.sampo.com/liputukset.

Yhteistilin osakkeet

Yhtiökokous päätti 27.4.2017, että yhteistilillä olevat osakkeet ja niihin perustuvat oikeudet menetetään. Menettämisseuraamus ei koske niitä osakkeita, joiden osakeoikeuksien kirjaamista arvo-osuusjärjestelmään oli vaadittu ennen asiaa koskevaa yhtiökokouksen päätöstä 27.4.2017 klo 14 ja joita koskeva jälkivaihtovaatimus tuli täydelliseksi viimeistään 31.10.2017. Noin 98,9 prosenttia yhtiökokouksessa annetuista äänistä kannatti esitystä yhteistilin osakkeiden ja niihin liittyvien osakeoikeuksien menettämisestä.

Yhteistilillä oli 30.9.2017 yhteensä 4 784 390 osaketta, mikä oli 0,85 prosenttia kaikista osakkeista ja niihin liittyvistä äänistä.

Yhtiön hallitus mitätöi yhtiön haltuun menettämisseuraamuksen perusteella tulevat omat osakkeet.

Sisäiset osingot

Sampo Oyj sai tytäryhtiöltään Mandatum Lifeltä 150 miljoonan euron osingon syyskuussa 2017. If maksaa joulukuussa 2017 osinkoa noin 620 miljoonaa euroa (6 miljardia Ruotsin kruunua).

Luottoluokitukset

Sampo-konserniin kuuluvien yhtiöiden luottoluokituksissa ei vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä tapahtunut muutoksia. Oheinen taulukko esittää Sampo-konsernin luottoluokitukset syyskuun 2017 lopussa.

Yhtiö	Moody's		Standard & Poor's	
	Luokitus	Näkymä	Luokitus	Näkymä
Sampo Oyj	Baa1	Vakaa	A-	Vakaa
If Skadeförsäkring Ab (Ruotsi)	A1	Vakaa	A+	Vakaa
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (Suomi)*	A1	Vakaa	A+	Vakaa

*sulautunut 1.10.2017 If Skadeförsäkring AB:hen (Ruotsi).

Vakavaraisuus

Sampo-konserni laskee ja raportoi vakavaraisuusasemansa rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699) annetun lain mukaan. Laki perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/87/EY finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyriyten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta. Topdanmarkin muuttuminen tytäryhtiöksi vaikuttaa sen käsittelyyn konsernin vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa. 30.9.2017 alkaen Topdanmarkia kohdellaan samalla tavalla kuin Ifiä ja Mandatum Lifea. Tämä tarkoittaa sitä, että Topdanmarkin osuus vakavaraisuudesta huomioidaan standardikaavaa hyödyntäen.

Solvenssi II:n standardikaavan mukainen If-konsernin pääoman vaade oli syyskuun 2017 lopussa 2 004 miljoonaa euroa (1 942) ja oma varallisuus oli 3 867 miljoonaa euroa (3 822). Vakavaraisuusaste oli 193 prosenttia (197).

Osittaisella sisäisellä mallilla laskettuna Topdanmarkin vakavaraisuusvaatimus oli 400 miljoonaa euroa ja oma varallisuus 956 miljoonaa euroa. Vakavaraisuusaste oli 239 prosenttia. Sampo-konsernin vakavaraisuutta laskettaessa käytettävän standardikaavan mukaisesti vastaavat luvut olivat 509 miljoonaa euroa ja 956 miljoonaa euroa. Vakavaraisuusaste oli 188 prosenttia.

Siirtymäsäännöksiä sovellettaessa Mandatum Lifen vakavaraisuussuhde oli 193 prosenttia (160) huolimatta siitä, että syyskuussa 2017 yhtiö maksoi 150 miljoonan euron osingon. Oma varallisuus oli 2 100 miljoonaa euroa (1 893) ja se ylitti siten 1 089 miljoonan euron (1 182) suuruisen Solvenssi II -pääomavaateen 1 011 miljoonalla eurolla. Ilman siirtymäsäännöksiä oma varallisuus olisi ollut 1 670 miljoonaa euroa (1 441) ja vakavaraisuusvaade 1 273 miljoonaa euroa (1 409), ja tämän seurauksena vakavaraisuussuhde olisi ollut 131 prosenttia (102).

Konsernin vakavaraisuuspääoman perustana on konsernin konsolidoitu oma pääoma. Sektorikohtaiset erät lisätään siihen, kun taas aineettomat erät ja muut vähennyserät vähennetään siitä.

Sampo-konsernin vakavaraisuus

Milj. €	30.9.2017	31.12.2016
Konsernitaseen oma pääoma	13 322	11 934
Aineettomat hyödykkeet ja muut vähennykset	-4 512	-3 251
Toimialakohtaiset erät	2 425	2 254
Ryhmittymän omat varat	11 236	10 937
Omien varojen vähimmäismäärä	7 215	7 088
Ryhmittymän vakavaraisuus	4 021	3 849
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (Oma varallisuus suhteessa omien varojen vähimmäismäärään, %)	156	154

Konsernin vakavaraisuussuhde (ryhmittymän oma varallisuus suhteessa omien varojen vähimmäismäärään) oli Solvenssi II -säännöksiä vakuutustytäryhtiöihin sovellettaessa syyskuun 2017 lopussa 156 prosenttia (154).

Konsernin vakavaraisuus lasketaan myös Solvenssi II -säännöksiä soveltamalla. Lisätietoja on saatavilla vuoden 2016 vuosikertomuksen riskienhallintaosiossa. Kahdella eri laskentakaavalla määritellyt vakavaraisuusvaatimukset eroavat hyvin vähän toisistaan.

Lisätietoja Sampo-konsernin vakavaraisuuslaskennasta on saatavilla vuoden 2016 vuosikertomuksen riskienhallintaliitteestä osoitteessa www.sampo.com/vuosikertomus.

Velkarahoitus

Sampo Oyj:llä oli 30.9.2017 velkarahoitusta 3 178 miljoonaa euroa (3 548) ja korkoa kerryttäviä omaisuuseriä 1 184 miljoonaa euroa (2 104). Korkoa kerryttäviin omaisuuseriin sisältyvät pankkitilit, korkoinstrumentit ja 500 miljoonan euron (637) arvosta tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiön liikkeelle laskemia pääomalainoja. Sampo Oyj:n nettovelka oli syyskuun 2017 lopussa 1 994 miljoonaa euroa (1 443). Nettovelkalaskelmaan sisältyvät vain korkoa kerryttävät varat ja velat. Sampo Oyj:n bruttovelka oli 45 prosenttia (47) yhtiön omasta pääomasta ja velkaisuusaste oli 31 prosenttia (32).

Sampo Oyj:n taseessa 30.9.2017 olleet rahoitusvelat koostuivat 2 885 miljoonan euron (2 745) senioriehtoisista joukkovelkakirjalainoista ja 293 miljoonan euron (671) arvoisista liikkeeseen lasketuista yritystodistuksista. Sampo Oyj:n velan keskikorko oli koronvaihtosopimusten jälkeen syyskuun 2017 lopussa 0,93 prosenttia (1,38).

Lisätietoja Sampo-konsernin liikkeeseen laskemista lainoista on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/velkarahoitus.

Tulevaisuuden näkymät

Näkymät loppuvuodelle 2017

Sampo-konsernin liiketoiminta-alueiden odotetaan raportoivan hyvän toiminnallisen tuloksen vuonna 2017.

Markkina-arvoiset tulokset ovat kuitenkin varsinkin henkivakuutustoiminnassa vahvasti sidoksissa pääomamarkkinoiden kehitykseen. Matala korkotaso luo lisäksi haastavan ympäristön erääntyvien korkosijoitusten uudelleen sijoittamiseen.

Ifin koko vuoden 2017 yhdistetyksi kulusuhteeksi arvioidaan 85–87 prosenttia.

Topdanmark julkaisee oman tulosenusteensa vuosineljänneksittäin.

Nordean vaikutuksen konsernin tulokseen odotetaan olevan huomattava.

Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä

Sampo-konserni altistuu päivittäisessä liiketoiminnassaan erilaisille riskeille ja epävarmuustekijöille ensisijaisesti erillisinä johdettujen keskeisten liiketoimintayksiköidensä välityksellä. Emoyhtiö Sampo Oyj:n oma altistuminen riskeille on vähäistä.

Sampo-konsernin kannattavuuteen ja sen vaihteluihin vaikuttavat eniten markkina-, luotto- ja vakuutusriskit sekä operatiiviset riskit, joita keskeiset liiketoimintayksiköt kvantifioivat itsenäisesti. Konsernitasolla riskien lähteet ovat samoja, mutta hajautusvaikutusten takia ne eivät ole suoraan yhteenlaskettavissa.

Ennalta arvaamattomat, merkittävät tapahtumat voivat vaikuttaa Sampo-konsernin kannattavuuteen välittömästi. Epävarmuustekijöiden identifiointi on helpompaa kuin epävarmuustekijöiden todennäköisyyksien, ajoituksen ja mahdollisten taloudellisten vaikutusten laajuuden arviointi. Tällä hetkellä on olemassa lukuisia yleisesti tunnistettuja makrotaloudellisia ja poliittisia tekijöitä sekä muita epävarmuuden lähteitä, jotka voivat vaikuttaa finanssialaan monella tavoin negatiivisesti.

Muita epävarmuuden lähteitä ovat toimintaympäristön ennalta arvaamattomat rakenteelliset muutokset sekä jo tunnistetut trendit ja mahdolliset laajakantoiset tapahtumat. Näillä ulkoisilla tekijöillä voi olla vaikutuksia liiketoiminnan harjoittamiseen myös pitkällä aikavälillä.

SAMPO OYJ
Hallitus

Lisätiedot

Talousjohtaja **Peter Johansson**, puh. 010 516 0010

Sijoittajasuhde- ja viestintäjohtaja **Jarmo Salonen**, puh. 010 516 0030

Viestintäpäälikkö **Maria Silander**, puh. 010 516 0031

Puhelinkonferenssi

Analytikoille ja sijoittajille järjestetään englanninkielinen puhelinkonferenssi klo 16.00. Puhelinkonferenssiin voi osallistua soittamalla numeroon (09) 7479 0361, +1 719 325 2213, +44 (0)330 336 9105 tai +46 (0)8 5033 6574. Puhelinkonferenssin koodi on 5573363.

Puhelinkonferenssia voi seurata samanaikaisesti myös internetissä osoitteessa www.sampo.com/tulos. Puhelinkonferenssin tallenne on kuunneltavissa myöhemmin samassa osoitteessa.

Tämän lisäksi tulostiedotetta täydentävä englanninkielinen esitysaineisto on nähtävissä osoitteessa www.sampo.com/tulos.

Sampo julkaisee vuoden 2017 tilinpäätöstiedotteensa 7.2.2018.

Jakelu:

Nasdaq Helsinki

Lontoon pörssi

Keskeiset tiedotusvälineet

Finanssivalvonta

www.sampo.com

Konsernin taloudellinen kehitys

Tunnusluvut

Konserni		1-9/2017	1-9/2016
Voitto ennen veroja	Milj.e	2 046	1 343
Oman pääoman tuotto käyvin arvo in (RoE)	%	21,4	14,1
Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvo in)	%	8,4	6,9
Omavaraisuusaste	%	25,5	31,5
Konsernin vakavaraisuus ¹⁾	Milj.e	4 021	3 434
Konsernin vakavaraisuussuhde ¹⁾	%	156	149
Henkilöstön keskim. lukumäärä		9 418	6 769
If			
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj.e	3 621	3 565
Vakuutusmaksutuotot	Milj.e	3 222	3 211
Voitto ennen veroja	Milj.e	603	660
Oman pääoman tuotto käyvin arvo in (RoE)	%	24,6	22,3
Riskisuhde ²⁾	%	64,2	62,0
Toimintakulusuhde ²⁾	%	21,8	22,1
Vahinkosuhde, ilman perustekorkokulua ²⁾	%	69,7	67,4
Liikekulusuhde ²⁾	%	16,2	16,6
Yhdistetty kulusuhde, ilman perustekorkokulua ²⁾	%	85,9	84,0
Henkilöstön keskim. lukumäärä		6 342	6 170
Topdanmark			
Osuus osakkuusyriytysten voitoista/tappioista	Milj.e	90	35
Voitto aiemman osakkuusyhtiöosuuden arvostamisesta käypään arvoon	Milj.e	706	-
Henkilöstön keskim. lukumäärä		2 491	-
Mandatum			
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj.e	635	674
Voitto ennen veroja	Milj.e	180	157
Oman pääoman tuotto käyvin arvo in (RoE)	%	15,6	18,0
Liikekustannussuhde	%	98,4	101,8
Henkilöstön keskim. lukumäärä		526	543
Omistusyhteisö			
Voitto ennen veroja	Milj.e	464	527
Henkilöstön keskim. lukumäärä		59	56
Osakekohtaiset tunnusluvut			
Osakekohtainen tulos	euro	3,35	2,11
Osakekohtainen tulos, ml. muut laajan tuloksen erät	euro	3,51	2,16
Osakekohtainen oma pääoma	euro	22,60	20,44
Osakekohtainen substanssi	euro	26,84	21,81
Antioikaistu ylin kurssi	euro	47,46	46,56
Antioikaistu alin kurssi	euro	41,53	34,42
Osakekannan markkina-arvo	Milj.e	25 043	22 176

¹⁾ Konsernin vakavaraisuus on laskettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (2004/699) kolmannen luvun mukaisesti konsolidointimenetelmällä.

²⁾ Ifin tunnusluvut on laskettu toimintokohtaisten kulujen pohjalta eikä niitä siksi voida johtaa suoraan konsernin tuloslaskelmasta. Ifin tulosanalyysi on esitetty liitteessä 3.

Keskimääräisenä ja välitilinpäätöspäivän osakemääränä on käytetty 560 000 000 kappaletta.

Kiinteistöjen arvostuserot on otettu huomioon laskettaessa kokonaispääoman tuottoa, oman pääoman tuottoa, omavaraisuusastetta sekä osakekohtaista substanssia. Veroina on otettu huomioon tilikauden tulosta vastaava vero sekä laskennallinen verovelka kiinteistöjen arvostuseroista.

Kokonaispääoman sekä oman pääoman tuoton laskennassa on käytetty konsernin laajaa tulosta.

Vakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu valtiovarainministeriön asetuksen ja sitä tarkentavan Finanssivalvonnan ohje- ja määräyskokoelman mukaisesti.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (käyvin arvo), %

$$\begin{aligned} &+ \text{kauden laaja tulos} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen} \\ &+ \text{oma pääoma yhteensä (vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo)} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen} \\ &\quad (\text{vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo}) \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvo), %

$$\begin{aligned} &+ \text{liikevoitto} \\ &\pm \text{muut laajan tuloksen erät ennen veroja} \\ &+ \text{korkokulut ja muut rahoituskulut} \\ &+ \text{vastuuvelan perustekorko} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserojen muutos} \\ &+ \text{taseen loppusumma (vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo)} \\ &- \text{sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuvelka (vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo)} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot} \\ &\quad (\text{vuoden alun ja raportointikauden lopun keskiarvo}) \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Omavaraisuusaste (käyvin arvo), %

$$\begin{aligned} &+ \text{oma pääoma yhteensä} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen} \\ &+ \text{taseen loppusumma} \\ &\pm \text{sijoitusten arvostuserot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen riskisuhde, %

$$\begin{aligned} &+ \text{korvauskulut} \\ &- \text{korvausten käsittelykulut} \\ &\quad \text{vakuutusmaksutuotot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen toimintakulusuhde, %

$$\begin{aligned} &+ \text{liikekulut} \\ &+ \text{korvausten käsittelykulut} \\ &\quad \text{vakuutusmaksutuotot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen vahinkosuhde, %

$$\begin{aligned} &\text{korvauskulut} \\ &\quad \text{vakuutusmaksutuotot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen liikekulusuhde, %

$$\begin{aligned} &\text{liikekulut} \\ &\quad \text{vakuutusmaksutuotot} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde, %

vahinkosuhde + liikekulusuhde

Henkivakuutuksen liikekustannussuhde, %

$$\begin{aligned} &+ \text{liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta} \\ &+ \text{korvausten selvittelykulut} \\ &\quad \text{kuormitustulo} \end{aligned} \quad \times 100 \%$$

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva tilikauden voitto
osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakekohtainen oma pääoma

oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)
osakkeiden antioikaistu lukumäärä raportointikauden päätöspäivänä

Osakekohtainen substanssi

+ oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)
± noteeratun osakkuusyhtiön arvostusero konsernissa
± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
osakkeiden antioikaistu lukumäärä raportointikauden päätöspäivänä

Osakekannan markkina-arvo

osakkeiden lukumäärä tilikauden viimeisenä päivänä x raportointikauden viimeinen kaupantekokurssi

Konsernin laaja tuloslaskelma kvartaaleittain

Milj. e	7-9/2017	4-6/2017	1-3/2017	10-12/2016	7-9/2016
Vakuutusmaksutulo	1 088	1 234	1 771	1 325	1 028
Sijoitustoiminnan nettotuotot	180	270	374	359	308
Liiketoiminnan muut tuotot	11	9	9	19	11
Korvauskulut	-878	-902	-1 028	-862	-892
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	149	-66	-599	-261	67
Henkilöstökulut	-149	-153	-153	-148	-148
Liiketoiminnan muut kulut	-119	-127	-121	-150	-127
Rahoituskulut	-13	-12	-15	-6	-1
Osuus osakkuusyriytysten voitoista/tappioista	207	182	192	250	204
- Voitto aiemman osakkuusyhtiöosuuden arvostamisesta käypään arvoon	706	-	-	-	-
Kauden voitto ennen veroja	1 181	435	430	528	450
Verot	-59	-60	-51	-57	-54
Kauden voitto	1 122	375	378	471	396
Kauden muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot	10	-37	3	9	-40
Myytavissä olevat rahoitusvarat	7	-11	185	6	319
Osuus osakkuusyhtiöiden laajan tuloksen eristä	17	-67	26	48	3
Verot	-2	2	-40	0	-69
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	32	-113	175	63	212
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-3	3	5	19	-4
Verot	1	-1	-1	-4	1
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	-2	3	4	14	-3
KAUDEN LAAJA TULOS	1 151	264	557	549	605

Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

Milj. e	Liite	1-9/2017	1-9/2016
Vakuutusmaksutulo		4 093	4 050
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1	824	467
Liiketoiminnan muut tuotot		28	31
Korvauskulut		-2 809	-2 765
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos		-516	-188
Henkilöstökulut		-455	-426
Liiketoiminnan muut kulut		-366	-401
Rahoituskulut		-41	-13
Osuus osakkuusyriytysten voitoista/tappioista		581	587
- Voitto aiemman osakkuusyhtiöosuuden arvostamisesta käypään arvoon	6	706	-
Kauden voitto ennen veroja		2 046	1 343
Verot		-171	-164
Kauden voitto		1 875	1 179
Kauden muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot		-24	-89
Myytavissä olevat rahoitusvarat		181	219
Osuus osakkuusyhtiöiden laajan tuloksen eristä		-24	-29
Verot		-40	-49
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen		93	52
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot		6	-24
Verot		-1	5
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen		5	-19
KAUDEN LAAJA TULOS		1 972	1 212
Laimentamaton osakekohtainen tulos (eur)		3,35	2,11

Konsernitase, IFRS

Milj. e	Liite	9/2017	12/2016
Varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		159	27
Sijoituskiinteistöt		582	211
Aineettomat hyödykkeet		2 218	612
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		7 675	8 107
Rahoitusvarat	2	23 715	17 668
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset		7 046	3 427
Laskennalliset verosaamiset		23	27
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista		356	239
Muut varat		2 134	1 761
Käteiset varat		2 402	2 585
Myytävänä olevat omaisuuserät	5	3 366	3 291
Varat yhteensä		49 677	37 955
Velat			
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista		19 533	13 990
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista		7 513	3 407
Rahoitusvelat		3 676	3 847
Laskennalliset verovelat		716	527
Varaukset		32	35
Eläkeveloitteet		63	79
Muut velat		1 529	933
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velkaerät	5	3 291	3 202
Velat yhteensä		36 354	26 021
Oma pääoma			
Osakepääoma		98	98
Rahastot		1 531	1 531
Kertyneet voittovarot		10 337	9 700
Muut oman pääoman erät		689	605
Emoyhtiön omistajien osuus		12 655	11 934
Määräysvallattomien osuus		668	-
Oma pääoma yhteensä		13 322	11 934
Oma pääoma ja velat yhteensä		49 677	37 955

Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. e	Osake- pääoma	Vara- rahasto	SVOP-rahasto	Voitto- varat 1)	Muunto- erot 2)	Myytävässä olevat rahoitus- varat 3)	Yht.
Oma pääoma 1.1.2016	98	4	1 527	9 325	-472	929	11 411
Muutokset omassa pääomassa							
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus				9			9
Osingonjako				-1 204			-1 204
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista				17			17
Kauden voitto				1 179			1 179
Muut laajan tuloksen erät				-95	-62	190	33
Oma pääoma 30.9.2016	98	4	1 527	9 231	-534	1 119	11 445
Oma pääoma 1.1.2017	98	4	1 527	9 700	-518	1 124	11 934
Muutokset omassa pääomassa							
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus				10			10
Osingonjako				-1 288			-1 288
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista				27			27
Kauden voitto				1 875			1 875
Muut laajan tuloksen erät				14	-66	150	98
Oma pääoma 30.9.2017	98	4	1 527	10 337	-585	1 273	12 655

¹⁾ IAS 19 Eläkeveloitteet standardin nettovaikutus voittovaroihin oli 14 (-95) milj. e.

²⁾ Muut laajan tuloksen erät sisältävät myös konsernin omistusosuuden mukaisen osuuden osakkuusyhtiö Nordean vastaavista eristä. Voittovarot sisältävät 10 (-76) milj. euron osuuden Nordean etuuspoijaisten eläkkeiden vakuutusmatemaattisista voitoista/tappioista. Muuntoerot sisältävät -42 (27) milj. euron osuuden Nordean muuntoeroista. Myytävissä olevat varat puolestaan sisältävät 9 (20) milj. euron osuuden Nordean myytävissä olevien rahoitusvarojen käypien arvojen muutoksista.

³⁾ Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu omaan pääomaan kauden arvostusta 282 (140) milj. euroa. Kauden tulokseen on siirretty -135 (47) milj. euroa. Eriytetylle Suomi-vakuutuskannalle siirretty osuus oli -6 (-17) milj. euroa.

Muuntoeroihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, rahavirtasuojaukseen sekä eläkelvoitteisiin sisältyvät määrät ovat laajaan tulokseen kirjattuja verovaikutuksella huomioituja erä.

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. e	1-9/2017	1-9/2016
Kauden alun rahavarat	2 585	1 997
Liiketoiminnan rahavirta	929	204
Investointien rahavirta	533	575
Rahoituksen rahavirta	-1 646	-620
Maksetut osingot	-1 285	-1 189
Vieraan pääoman lisäys	914	1 318
Vieraan pääoman vähennys	-1 276	-748
Kauden lopun rahavarat	2 402	2 156

Rahavirtalaskelmassa esitetään kauden rahavirrat jaoteltuina liiketoiminnan, investointien sekä rahoituksen rahavirtoihin. Liiketoiminnan rahavirta sisältää varsinaisen liiketoiminnan rahavirrat. Rahavirrat sijoituksista tytä- ja osakkuusyhtiöihin sekä aineellisiin ja aineettomiin sijoituksiin esitetään investointien rahavirrassa. Rahoituksen rahavirrassa esitetään rahavirrat, jotka johtuvat toiminnan rahoittamisesta oman tai vieraan pääoman ehdoin. Rahavarat sisältävät käteiset varat sekä muut enintään 3 kuukauden pituiset talletukset.

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sammon konsernitilinpäätös laaditaan EU:n hyväksymien kansainvälisten tilinpäätösstandardien (*International Financial Reporting Standards, IFRS*) mukaisesti. Osavuosikatsauksen laatimisessa ei ole noudatettu IAS 34 standardia, koska Sampo noudattaa Arvopaperimarkkinalain (1278/2015) mukaisia säädöksiä säännölliseen tiedonantovelvollisuuteen liittyen. Osavuosiraportin laatimisperiaatteet ja laskentamenetelmät ovat olennaisilta osiltaan samat kuin konsernitilinpäätöksessä vuodelta 2016.

Sampo otti vuoden 2017 alusta käyttöön uusia tai muutettuja standardeja tai tulkintoja. Standardit ja tulkinnat löytyvät Sammon vuoden 2016 tilinpäätöksen laatimisperiaatteista. Tilinpäätös on luettavissa osoitteessa www.sampo.com/vuosikertomus.

Topdanmark A/S:n muututtua Sammon tytäryhtiöksi 30.9.2017 muuttui myös segmenttiraportoinnin rakenne. Sampo raportoi aikaisemmin tulos- ja taselukunsa kolmelta segmentiltä: vahinkovakuutus (ml. Topdanmark), henkivakuutus sekä omistusyhteisö (ml. Nordeasta Sammolle kirjattava tulososuus). Topdanmarkin tytäryhtiökäsittelyn myötä Sampo muutti raportointiaan ja raportoi jatkossa neljältä segmentiltä: If, Topdanmark, Mandatum ja Omistusyhteisö (ml. Nordea). Vertailukauden segmenttitiedot on muutettu vastaaviksi.

Laaja tuloslaskelma segmenteittäin 1.1.-30.9.2017

Milj. e	If	Topdanmark	Mandatum	Omistus- yhteisö	Elim.	Konserni
Vakuutusmaksutulo	3 463	-	630	-	0	4 093
Sijoitustoiminnan nettotuotot	173	-	646	12	-7	824
Liiketoiminnan muut tuotot	20	-	8	13	-13	28
Korvauskulut	-2 068	-	-741	-	-	-2 809
Vakuutus- ja sijoitussopimus- velkojen muutos	-242	-	-274	-	-1	-516
Henkilöstökulut	-406	-	-36	-13	-	-455
Liiketoiminnan muut kulut	-323	-	-45	-10	13	-366
Rahoituskulut	-16	-	-7	-29	11	-41
Osuus osakkuusyriytysten voitoista/tappioista	0	90	0	491	-	581
- Voitto aiemman osakkuus- yhtiöosuuden arvostamisesta käypään arvoon	-	706	-	-	-	706
Voitto ennen veroja	603	796	180	464	3	2 046
Verot	-133	-	-38	0	0	-171
Kauden voitto	470	796	142	464	3	1 875
Kauden muut laajan tuloksen erät						
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi						
Muuntoerot	-24	-	-	-	-	-24
Myytävissä olevat rahoitusvarat	136	-	28	17	-	181
Osuus osakkuusyhtiöiden laajan tuloksen eristä	-	-	-	-24	-	-24
Verot	-30	-	-7	-3	-	-40
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	82	-	21	-10	-	93
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi						
Etuuspohjaisista eläke- järjestelyistä syntyvät vakuutus- matemaattiset voitot ja tappiot	6	-	-	-	-	6
Verot	-1	-	-	-	-	-1
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	5	-	-	-	-	5
KAUDEN LAAJA TULOS	556	796	163	454	3	1 972

Laaja tuloslaskelma segmenteittäin 1.1.-30.9.2016

Milj. e	If	Topdanmark	Mandatum	Omistus- yhteisö	Elim.	Konserni
Vakuutusmaksutulo	3 409	-	669	-	-28	4 050
Sijoitustoiminnan nettotuotot	120	-	361	-2	-11	467
Liiketoiminnan muut tuotot	20	-	11	12	-12	31
Korvauskulut	-1 990	-	-775	-	0	-2 765
Vakuutus- ja sijoitussopimus- velkojen muutos	-198	-	-18	-	28	-188
Henkilöstökulut	-381	-	-34	-10	-	-426
Liiketoiminnan muut kulut	-352	-	-51	-10	12	-401
Rahoituskulut	-9	-	-5	-9	11	-13
Osuus osakkuusyriyten voitoista/tappioista	6	35	0	546	-	587
Voitto ennen veroja	624	35	157	527	0	1 343
Verot	-134	-	-29	-1	-	-164
Kauden voitto	490	35	128	526	0	1 179
Kauden muut laajan tuloksen erät						
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi						
Muuntoerot	-89	-	-	-	-	-89
Myytavissä olevat rahoitusvarat	115	-	86	17	-	219
Osuus osakkuusyhtiöiden laajan tuloksen eristä	-	-	-	-29	-	-29
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-25	-	-21	-3	-	-49
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	1	-	66	-15	0	52
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi						
Etuuspohjaisista eläke- järjestelyistä syntyvät vakuutus- matemaattiset voitot ja tappiot	-24	-	-	-	-	-24
Verot	5	-	-	-	-	5
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä nettona verojen jälkeen	-19	-	-	-	-	-19
KAUDEN LAAJA TULOS	472	35	193	510	0	1 212

Tase segmenteittäin 30.9.2017

Milj. e	If	Topdanmark	Mandatum	Omistus-yhteisö	Elim.	Konserni
Varat						
Aineelliset käyttöomaisuus-hyödykkeet	22	130	4	3	-	159
Sijoituskiinteistöt	12	492	78	-	-	582
Aineettomat hyödykkeet	541	1 519	158	0	-	2 218
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	13	169	0	7 493	-	7 675
Rahoitusvarat	11 719	6 261	5 271	4 486	-4 022	23 715
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 249	3 839	-	-41	7 046
Laskennalliset verosaamiset	21	2	-	4	-4	23
Saamiset jälleenvakuutus-sopimuksista	255	98	3	-	-	356
Muut varat	1 727	241	132	46	-12	2 134
Käteiset varat	990	45	743	624	-	2 402
Myytävänä olevat omaisuuserät	-	-	3 366	-	-	3 366
Varat yhteensä	15 300	12 205	13 594	12 656	-4 079	49 677
Velat						
Velat vakuutus- ja sijoitus-sopimuksista	9 560	5 531	4 443	-	-	19 533
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitus-sopimuksista	-	3 749	3 805	-	-40	7 513
Rahoitusvelat	336	278	121	3 195	-253	3 676
Laskennalliset verovelat	351	200	165	-	-	716
Varaukset	32	-	-	-	-	32
Eläkevelvoitteet	63	-	-	-	-	63
Muut velat	853	382	240	67	-13	1 529
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvä velkaerät	-	-	3 291	-	-	3 291
Velat yhteensä	11 194	10 139	12 066	3 262	-307	36 354
Oma pääoma						
Osakepääoma						98
Rahastot						1 531
Kertyneet voittovarot						10 337
Muut oman pääoman erät						689
Emoyhtiön omistajien osuus						12 655
Määräysvallattomien osuus						668
Oma pääoma yhteensä						13 322
Oma pääoma ja velat yhteensä						49 677

Tase segmenteittäin 31.12.2016

Milj. e	If	Topdanmark	Mandatum	Omistus-yhteisö	Elim.	Konserni
Varat						
Aineelliset käyttöomaisuus-hyödykkeet	19	-	4	3	-	27
Sijoituskiinteistöt	14	-	201	-	-4	211
Aineettomat hyödykkeet	541	-	70	0	-	612
Sijoitukset osakkuusyryyksissä	13	539	0	7 554	-	8 107
Rahoitusvarat	11 667	-	5 459	3 201	-2 659	17 668
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	-	3 468	-	-41	3 427
Laskennalliset verosaamiset	24	-	-	7	-4	27
Saamiset jälleenvakuutus-sopimuksista	236	-	3	-	-	239
Muut varat	1 593	-	162	15	-9	1 761
Käteiset varat	463	-	682	1 439	-	2 585
Myytävänä olevat omaisuuserät	-	-	3 291	-	-	3 291
Varat yhteensä	14 571	539	13 341	12 220	-2 717	37 955
Velat						
Velat vakuutus- ja sijoitus-sopimuksista	9 379	-	4 611	-	-	13 990
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitus-sopimuksista	-	-	3 448	-	-41	3 407
Rahoitusvelat	474	-	111	3 551	-289	3 847
Laskennalliset verovelat	346	-	181	-	0	527
Varaukset	35	-	-	-	-	35
Eläkeveloitteet	79	-	-	-	-	79
Muut velat	700	-	148	96	-10	933
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvä velkaerät	-	-	3 202	-	-	3 202
Velat yhteensä	11 013	-	11 701	3 647	-340	26 021
Oma pääoma						
Osakepääoma						98
Rahastot						1 531
Kertyneet voittovarot						9 700
Muut oman pääoman erät						605
Oma pääoma yhteensä						11 934
Oma pääoma ja velat yhteensä						37 955

Muut liitetiedot, Milj. e

1 Sijoitustoiminnan nettotuotot >

If	1-9/2017	1-9/2016
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista	-28	-7
Lainoista ja muista saamisista	7	5
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset	101	113
Osakkeet ja osuudet	139	42
Yhteensä	240	155
Yhteensä rahoitusvaroista	219	154
Palkkiokulut	-16	-10
Kulut muista kuin rahoitusveloista	-5	-3
Diskonttauksen purkuvaikutus	-25	-22
If yhteensä	173	120

> 1 Sijoitustoiminnan nettotuotot >

Mandatum	1-9/2017	1-9/2016
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista	161	58
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset	0	-3
Osakkeet ja osuudet	0	0
Yhteensä	1	-3
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset	24	28
Osakkeet ja osuudet	276	101
Lainat ja muut saamiset	-2	0
Muut	37	6
Yhteensä	335	135
Lainoista ja muista saamisista	-10	5
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset	-104	44
Osakkeet ja osuudet	232	106
Yhteensä	128	151
Yhteensä rahoitusvaroista	615	346
Muista varoista	8	7
Palkkiotuotot, netto	23	8
Mandatum yhteensä	646	361

> 1 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Omistusyhteisö	1-9/2017	1-9/2016
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista	12	8
Lainoista ja muista saamisista	-6	-18
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset	-1	21
Osakkeet ja osuudet	7	-14
Yhteensä	6	8
Omistusyhteisö yhteensä	12	-2
Segmenttien väliset eliminoinnit	-7	-11
Konserni yhteensä	824	467

2 Rahoitusvarat >

If	9/2017	12/2016
Johdannaissopimukset	14	14
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	83	83
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Yhteensä	84	84
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	10 058	10 022
Osakkeet ja osuudet	1 563	1 547
Yhteensä	11 621	11 569
If yhteensä	11 719	11 667
Topdanmark	9/2017	12/2016
Johdannaissopimukset	16	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset	4 662	-
Osakkeet ja osuudet	787	-
Yhteensä	5 449	-
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	795	-
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	-
Yhteensä	795	-
Topdanmark yhteensä	6 261	-
Mandatum	9/2017	12/2016
Johdannaissopimukset	11	13
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset	21	22
Osakkeet ja osuudet	2	2
Yhteensä	23	24
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	15	20
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	3 060	3 105
Osakkeet ja osuudet *)	2 350	2 507
Yhteensä	5 409	5 612
Yhteensä	5 457	5 670
Myytävänä olevat erät	-187	-210
Mandatum yhteensä	5 271	5 459
*) josta korkorahastosijoituksia	140	108

> 2 Rahoitusvarat

Omistusyhteisö	9/2017	12/2016
Johdannaissopimukset	11	18
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	560	666
Osakkeet ja osuudet	148	148
Yhteensä	708	814
Sijoitukset tytäryhtiöissä	3 767	2 370
Omistusyhteisö yhteensä	4 486	3 201
Segmenttien väliset eliminoinnit	-4 022	-2 659
Konserni yhteensä	23 715	17 668

3 Ifin tulosanalyysi

	1-9/2017	1-9/2016
Vakuutusmaksutuotot	3 222	3 211
Korvauskulut	-2 246	-2 165
Liikekulut	-523	-534
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	-6	-3
Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto	16	4
Vakuutustekninen kate	463	514
Sijoitustoiminnan nettotuotto	182	132
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-41	-26
Muut tuotot ja kulut	-1	40
Liikevoitto	603	660

4 Sampo Oyj:n tuloslaskelma ja tase (FAS)

TULOSLASKELMA	1-9/2017	1-9/2016
Liiketoiminnan muut tuotot	13	12
Henkilöstökulut	-13	-10
Poistot ja arvonalentumiset	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-11	-10
Liikevoitto	-11	-8
Rahoitustuotot ja kulut	818	957
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	808	949
Tuloverot	-	-1
Tilikauden voitto	808	948
TASE	9/2017	12/2016
VASTAAVAA		
Aineettomat hyödykkeet	0	0
Aineelliset hyödykkeet	3	3
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	3 401	2 370
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	265	298
Osuudet omistusyhteisyriksissä	5 557	6 530
Saamiset omistusyhteisyriksiltä	235	339
Muut osakkeet ja osuudet	148	148
Muut saamiset	60	28
Saamiset	61	40
Rahat ja pankkisaamiset	624	1 439
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 354	11 196
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	98	98
Käyvän arvon rahasto	41	28
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	1 527	1 527
Muut rahastot	273	273
Edellisten tilikausien voitto / tappio	4 346	4 059
Tilikauden voitto	808	1 565
Oma pääoma yhteensä	7 092	7 549
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen	2 885	2 877
Lyhytaikainen	377	770
Vieras pääoma yhteensä	3 262	3 647
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	10 354	11 196

5 Myytävänä olevat omaisuus- ja velkaerät

Lokakuussa 2016 Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö ilmoitti, ettei se jatka vakuutusten jakelusopimusta Danske Bank Oyj:n kanssa 31.12.2016 jälkeen ja että se käyttää oikeuttaan myydä Danske Bankin kautta hankittu vakuutuskanta Danske Bank A/S:lle. Arvonmääritysprosessin tuloksena vakuutuskannan arvo 31.12.2016 on 334 miljoonaa euroa. Lopullisesta myyntihinnasta vähennetään vuoden 2017 alun ja kannansiirron välillä syntyvä laskennallinen tulos. Laskennalliseksi tulokseksi on määritelty 18,1 miljoonaa euroa vuodelta 2017 ja 18,6 miljoonaa euroa vuodelta 2018. Sopimuksen mukaan ennen kannansiirtoa syntyvä varsinainen tulos jää Mandatum Lifelle. Vakuutuskannan siirryttyä Mandatum Lifen tuloksen ennen veroja odotetaan alentuvan vuositasolla 20-25 miljoonaa euroa. Vakuutuskannan luovutuksesta syntyy vakuutuskannan mukainen myyntivoitto vähennettynä edellä mainituilla erillä, ennen veroja. Konsernin konsolidoidussa tuloslaskelmassa myyntivoitosta vähennetään n. 75 miljoonan euron myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvä goodwill. Kannansiirron odotetaan tapahtuvan vuoden 2018 aikana.

Vakuutuskannan varat ja velat 30.9.2017

Vastaavaa		Vastattavaa	
Rahoitusvarat	187	Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	187
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	3 104	Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	3 104
Liikearvo	75		
Yhteensä	3 365	Yhteensä	3 290

6 Yrityshankinnat

Sampo-konserni on toukokuusta 2011 lähtien omistanut ja käsitellyt tanskalaista vakuutusyhtiötä Topdanmark A/S:ää osakkuusyhtiönään raportoiden omistusosuuttaan vastaavan tulososuuden vahinkovakuutussegmentissään.

Topdanmark on Tanskan toiseksi suurin vakuutusyhtiö, joka tarjoaa sekä vahinko- että henkivakuutus tuotteita yli miljoonalle henkilöasiakkaalle sekä huomattavalle määrälle yritysasiakkaita. Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot 1 - 9/2017 olivat yhteensä 906 milj. euroa. Henkivakuutuksen vakuutusmaksutuotot olivat 815 milj. euroa. Yhtiön osakkeet ovat listattuja Nasdaq Kööpenhaminassa. Osakkeiden kokonaismäärä 30.9.2017 oli 95 000 000 osaketta, joista Sampo omisti 41 997 070 osaketta. Topdanmarkin itsensä hallussa olevat omat osakkeet huomioiden Sammon omistusosuus äänivallasta oli 49,1 prosenttia.

Topdanmarkin hankinta-ajankohta on 30.9.2017, jolloin Sampo sai IFRS-säännösten mukaisen määräysvallan yhtiössä. Topdanmarkia käsitellään 30.9.2017 eteenpäin Sampo-konsernin taloudellisessa raportoinnissa tytäryhtiönä. Tytäryhtiöosakkeiden hankintahinnaksi konsernissa määräytyi 1 398 miljoonaa euroa, mikä oli Sammon omistamien Topdanmarkin osakkeiden käypä arvo 30.9.2017. Konsernissa samalla hetkellä ollut Topdanmarkin kirjanpitoarvo oli 692 miljoonaa euroa. Näiden erotus 706 miljoonaa euroa kirjattiin voittona aiemman osakkuusyhtiöosuuden arvostamisesta käypään arvoon IFRS 3.42 mukaisesti.

Määräysvallattomien 50,9 prosentin osuus on määritetty suhteellisenä osuutena nettovaroista.

Topdanmarkin tase on 30.9.2017 yhdistelty rivi riviltä. Sammon omistusosuutta vastaava osuus Topdanmarkin tuloksesta on esitetty osana osakkuusyhtiön voittoa/tappiota ja yllä mainittu voitto aikaisemman osakkuusyhtiöomistuksen arvostamisesta käypään arvoon raportoidaan tuloslaskelmassa omalla rivillä. Sekä segmenttituloksessa että -taseessa Topdanmark esitetään omana segmenttinään. Tuloslaskelmaerät yhdistellään rivi riviltä konsernitulokseen 1.10.2017 alkaen.

Alla on esitelty yhdisteltävien varojen ja velkojen alustavat käyvät arvot 30.9.2017.

Varat	Käypä arvo
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	130
Sijoituskiinteistöt	492
Aineettomat hyödykkeet	736
Sijoitukset osakkuusyhtyksissä	169
Rahoitusvarat	6 261
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	3 249
Laskennalliset verosaamiset	2
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	98
Muut varat	241
Käteiset varat	45
Varat yhteensä	11 422
Velat	
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	5 531
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	3 749
Rahoitusvelat	278
Laskennalliset verovelat	200
Muut velat	382
Velat yhteensä	10 139
Määräysvallattomien omistajien osuus	668
Nettovarot yhteensä	615
Hankintahinta	1 398
Goodwill	783

SAMPO GROUP

Sampo Oyj
Fabianinkatu 27
00100 Helsinki

Puhelin: 010 516 0100
Y-tunnus: 0142213-3

 www.sampo.com
 [@Sampo_plc](https://twitter.com/Sampo_plc)
 [sampo-plc](https://www.linkedin.com/company/sampo-plc)

